РЕЗОЛЮЦИЯ (ЕС) 2020/1915 НА ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ

от 14 май 2020 година,

съдържаща забележките, които са неразделна част от решението за освобождаване от отговорност във връзка с изпълнението на бюджета на Европейското съвместно предприятие за „ITER“ и развитието на термоядрената енергия за финансовата 2018 година

ЕВРОПЕЙСКИЯТ ПАРЛАМЕНТ,

— като взе предвид своето решение за освобождаване от отговорност във връзка с изпълнението на бюджета на Европейското съвместно предприятие за „ITER“ и развитието на термоядрената енергия за финансовата 2018 година,

— като взе предвид член 100 от и приложение V към своя Правилник за дейността,

— като взе предвид доклада на комисията по бюджетен контрол (A9-0049/2020),

А. като има предвид, че Европейското съвместно предприятие за „ITER“ и развитието на термоядрената енергия („съвместното предприятие“) беше създадено през март 2007 г. за период от 35 години с Решение № 2007/198/Евратом на Съвета ([1]);

Б. като има предвид, че членовете на съвместното предприятие са Евратом, представляван от Комисията, държавите – членки на Евратом, и трети държави, които са сключили споразумения за сътрудничество с Евратом в областта на управляемия термоядрен синтез;

В. като има предвид, че целите на съвместното предприятие са да осигури приноса на Съюза към международния проект за термоядрена енергия „ITER“, да изпълни Споразумението за широкообхватен подход между Евратом и Япония, както и да подготви изграждането на демонстрационен реактор за ядрен синтез;

Г. като има предвид, че съвместното предприятие започна своята самостоятелна дейност през март 2008 г.;

Общи положения

1. отбелязва, че Сметната палата („Палатата“), в своя доклад относно годишните отчети на съвместното предприятие за финансовата 2018 г. („доклада на Палатата“), заявява, че годишните отчети на съвместното предприятие дават вярна представа във всички съществени аспекти за неговото финансово състояние към 31 декември 2018 г., както и за резултатите от неговата дейност, паричните потоци и промените в нетните активи за приключилата на тази дата финансова година, в съответствие с финансовите правила на съвместното предприятие и счетоводните правила, приети от отговорния счетоводител на Комисията;

2. отчита факта, че операциите, свързани с годишните отчети на съвместното предприятие за финансовата 2018 година, са законосъобразни и редовни във всички съществени аспекти;

3. подчертава факта, че съвместното предприятие е преизчислило своя принос за фазата на изграждане на проекта на 12 000 000 000 EUR, което е увеличение спрямо сумата от 6 600 000 000 EUR, одобрена от Съвета през 2010 г.; отбелязва, че тази сума не включва резерв за непредвидени случаи, въпреки че Комисията е заявила, че би бил подходящ марж за непредвидени обстоятелства до 24 месеца по отношение на графика и 10 – 20% по отношение на бюджета;

4. отбелязва, че през ноември 2016 г. Съветът на организацията „ITER“ („Съветът на „ITER“) е одобрил нов график за проекта „ITER“; отбелязва, че новият график за проекта „ITER“ предвижда постигането на „първа плазма“ и началото на оперативната фаза през 2025 г., а завършването на фазата на изграждане през 2035 г., но отбелязва, че предишният график от 2010 г. е предвиждал завършването на фазата на изграждане през 2020 г.; при все това отбелязва, че новият график се счита за най-ранната възможна от техническа гледна точка дата;

5. отбелязва, че през март 2017 г. Обединеното кралство уведоми Съвета за решението си да напусне Съюза и Евратом; отбелязва със загриженост, че това може да окаже въздействие върху дейностите на съвместното предприятие и проекта „ITER“ в периода след 2020 г.;

([1]) Решение 2007/198/Евратом на Съвета от 27 март 2007 г. за създаване на Европейско съвместно предприятие за „ITER“ и развитието на термоядрената енергия и за предоставяне на предимства на същото (ОВ L 90, 30.3.2007 г., стр. 58).

6. приветства факта, че през април 2018 г. Съветът упълномощи Комисията да одобри новия график за „ITER“ от името на Евратом и потвърди отново ангажимента за предоставяне на средства в рамките на следващата многогодишна финансова рамка (МФР), без да се засягат евентуални последващи преговори по МФР, които ще определят подробностите за бъдещото финансиране ([2]);

7. изтъква факта, че освен за етапа на изграждане, съвместното предприятие ще трябва да допринесе и за оперативния етап на проекта „ITER“ след 2035 г., както и за последващите етапи на дезактивиране и извеждане от експлоатация; отбелязва, че приносът към етапите на дезактивиране и извеждане от експлоатация се оценява на 95 540 000 EUR и 180 200 000 EUR съответно; отбелязва, че проектът „ITER“ ще продължи да работи до приключването на споразумението за „ITER“ през 2042 г. и че дотогава Съюзът ще продължи да допринася за разходите за „ITER“; отбелязва, че тези допълнителни разходи включват последната година от паричните вноски за етапа на експлоатация и етапа на извеждане от експлоатация, както и всички разходи за етапа на дезактивиране;

8. отбелязва, че продължава да съществува риск от допълнителни увеличения на разходите и забавяне на изпълнението на проекта в сравнение със сегашния одобрен график, въпреки че са били предприети положителни действия за подобряване на управлението и контрола на приноса на съвместното предприятие за етапа на изграждане на проекта; призовава съвместното предприятие да не превишава настоящите одобрени параметри за общите разходи по проекта;

9. отбелязва, че ефективната комуникация е съществен елемент на успешните проекти, финансирани от Съюза; счита, че е важно да се повиши видимостта на постиженията на съвместното предприятие и да се разпространява информация за тяхната добавена стойност; призовава съвместното предприятие да води проактивна комуникационна политика чрез разпространяване на резултатите от своите научни изследвания сред широката общественост, например чрез социалните или други медии, като по този начин повишава обществената осведоменост относно въздействието на подкрепата на Съюза, по-специално по отношение на навлизането на пазара;

10. отправя искане към Палатата да оцени стабилността и надеждността на методологията за изчисляване и оценка на непаричните вноски;

Бюджетно и финансово управление

11. отбелязва, че окончателният бюджет за изпълнение на дейността за финансовата 2018 година включва бюджетни кредити за поети задължения в размер на 706 230 231 EUR и бюджетни кредити за плащания в размер на 847 366 988 EUR; отбелязва, че степента на усвояване на бюджетните кредити за поети задължения и за плащания е съответно 98,4% и 96,1% (в сравнение с 99,9% и 96,3% през 2017 г.);

12. отбелязва, че поради недостатъци в процеса на планиране на бюджета през 2017 г. необходимите през 2017 г. и 2018 г. бюджетни кредити за плащания са надхвърлили предвиденото в първоначалния бюджет; отбелязва, че допълнителните бюджетни кредити за плащания, необходими на съвместното предприятие, възлизат на 160 700 000 EUR, което е с 25% повече от първоначалния бюджет; отбелязва отговора на съвместното предприятие, което заявява, че е благодарно на Евратом за допълнителната вноска в бюджета за 2018 г., както и че съвместното предприятие би желало да посочи, че липсата на бюджетни кредити за плащания не би оказала никакво въздействие, нито би представлявала риск, тъй като 137 000 000 EUR са били изплатени авансово по паричната вноска на организацията „ITER“ за 2019 г.; отбелязва, че системата за прогнозиране на плащанията е изцяло преработена и включена в новия инструмент за финансово управление и че това, заедно с новата организационна структура, гарантира правилно бюджетно планиране и вече е било използвано за определяне на приходите в бюджета за 2019 г.;

13. приветства факта, че от бюджетните кредити за поети задължения в размер на 706 200 000 EUR 98,4% са усвоени чрез поемане на преки индивидуални задължения (в сравнение с 96,5% през 2017 г.);

14. отбелязва, че през 2018 г. салдото от изпълнението на бюджета възлиза на 1 316 734 EUR (в сравнение със 17 236 192 EUR през 2017 г.);

([2]) Съвет на Европейския съюз, 7881/18, 12 април 2018 г.

15. отбелязва, че през 2018 г. съвместното предприятие е направило коригиращо плащане, като е прехвърлило 1 000 000 EUR от разрешените и проверени плащания, свързани с разходи за пътувания на персонала, от административния бюджет в оперативния бюджет; отбелязва обаче, че при коригиращото плащане не е бил спазен бюджетният принцип на специфичност на разходите; отбелязва отговора на съвместното предприятие, което счита, че коригиращото плащане, извършено за обща сума и недиференцирани позиции, не е оптималният инструмент за разпределяне на разходите, тъй като се възприема като липса на прозрачност; въпреки това очаква подобренията, постигнати от търговския отдел на съвместното предприятие през 2019 г., да бъдат потвърдени от Сметната палата в нейния годишен доклад за 2019 г.;

16. отбелязва, че през 2018 г. съвместното предприятие е постигнало шест от етапните цели, определени от Съвета на „ITER“ и управителния съвет за същата година, с 93% степен на изпълнение по график (в сравнение с 91% през 2017 г., 70% през 2016 г. и 75% през 2015 г.); отбелязва също така съобщението на организацията „ITER“ през декември 2018 г., което потвърждава, че са били завършени 60% от всички планирани строителни дейности за етапа „първа плазма“ през 2025 г. (в сравнение с 50% през 2017 г.);

Резултати от дейността

17. отбелязва въз основа на доклада на Палатата, че решението на директора да промени мястото на работа на новоназначен висш ръководен кадър от Барселона в Кадараш не е документирано по подходящ начин, така че да обоснове допълнителните разходи за заплати поради различния корекционен коефициент; приветства факта, че в своя отговор съвместното предприятие признава, че решението за промяна на мястото на работа не е документирано по подходящ начин, тъй като е било в правомощията на назначаващия орган; отбелязва, че съвместното предприятие е изпитвало известни затруднения по проекта за намотки с полоидално поле, които са изисквали внимание от страна на висш ръководител; отбелязва, че поради това директорът е решил да поиска от кандидата да започне работа в Кадараш незабавно, за да се съсредоточи цялото му внимание върху кризата с полоидалното поле;

18. отбелязва със задоволство, че съвместното предприятие е приложило системата за управление на придобитата стойност (EVM) вместо кредитната система на „ITER“, за да наблюдава напредъка на проекта, въз основа на предложението на ad hoc групата, като резултатите се предоставят редовно;

19. отбелязва напредъка в строителството на „ITER“, що се отнася до завършването на огромния биощит около шахтата за токамака и инсталирането на първите компоненти в комплекса „Токамак“;

Предотвратяване и управление на конфликти на интереси и прозрачност

20. отбелязва, че през 2017 г. управителният съвет на съвместното предприятие е продължил да изпълнява частта от стратегията за борба с измамите, свързана с възлагането на обществени поръчки; отбелязва, че съвместното предприятие е приело контролен списък, основаващ се на негови собствени показатели за риска от измами при възлагането на обществени поръчки, а именно „червени флагове“, които се считат за предварително условие за разработването на ИТ инструмента за борба с измамите, след като вече са разработени вътрешно; отчита, че служителят, отговарящ за борбата с измамите и за етичните въпроси, е продължил да координира изпълнението на стратегията на съвместното предприятие за борба с измамите в тясно сътрудничество с всички съответни отдели, и отбелязва със задоволство, че в края на 2018 г. работна група е продължила да разработва стратегията за борба с измамите;

Персонал и назначаване на персонал

21. отбелязва, че Палатата е установила значителни недостатъци във връзка с назначаването на ключов ръководен персонал; отбелязва, че в отговора си съвместното предприятие заявява, че вследствие на констатацията на Палатата и използвайки методологията „Six Sigma“ за анализ, идентифициране и прилагане на подобренията, съвместното предприятие е укрепило своя процес на подбор и допълнителните текущи мерки; изисква от съвместното предприятие да избягва евентуални бъдещи нередности и недостатъци;

22. отбелязва, че в края на 2018 г. щатното разписание на съвместното предприятие включва 162 жени и 284 мъже, като мъжете са по-голямата част в три от петте категории служители, докато над 50% от договорно наетите служители и длъжностните лица от категорията на асистентите са жени; отбелязва също, че сред персонала на съвместното предприятие са представени 22 държави членки, че повечето служители са от три държави членки и че четирима служители са от други четири държави членки; настоятелно призовава съвместното предприятие да търси по-балансирано географско представителство, като същевременно признава, че това зависи от лицата, кандидатстващи за свободните работни места или отговарящи на покани за изразяване на интерес;

Вътрешен контрол

23. отбелязва, че съвместното предприятие не е извършвало систематично проследяване на декларациите за интереси на висшето ръководство; отбелязва със задоволство, че съвместното предприятие е изготвило и въвело някои документи във връзка с управлението на обща декларация за интереси на всички ръководни кадри и в съответствие с член 13 от Правилника за конфликт на интереси на съвместното предприятие; освен това отбелязва, че през януари 2019 г. служителят, отговарящ за етичните въпроси, е направил презентация по темата за всички ръководни кадри;

24. отбелязва, че на 25 януари 2018 г. Общият съд е постановил решението си за отмяна на резултатите от процедурата за подбор, включително решенията за назначаване на успели кандидати от списъците с резерви; отбелязва, че въпреки че на 29 януари 2019 г. становището на генералния адвокат подкрепя обжалването от съвместното предприятие пред Съда на Европейския съюз (Съда на ЕС) от април 2018 г. и предлага на Съда да отмени решението на Общия съд по отношение на отмяната на решенията за назначаване на успели кандидати, но не и списъка с резерви, Съдът е потвърдил решението на Общия съд ([3]); изисква от съвместното предприятие да спазва правилата на процедурата за подбор, за да се избегнат евентуални бъдещи съдебни дела;

25. отбелязва, че недостатъците на вътрешните комуникационни стратегии не са осигурили разпространението в рамките на организацията на подходяща информация относно очакваните разходи за етапа на извеждане от експлоатация и че следователно съвместното предприятие не е оповестило в отчетите за предходните години никаква разпоредба относно този пасив, който се оценява на 85 200 000 EUR; приветства обаче отговора на съвместното предприятие, че недостатъците вече са били отстранени чрез две действия: висшето ръководство предава на счетоводителя всяка имаща отношение информация и вътрешният процес PM-76 „Годишни отчети – откриване/приключване на финансовата година“ е бил актуализиран през май 2019 г.;

Обществени поръчки, свързани с текущата дейност, и безвъзмездна финансова помощ

26. отбелязва, че през 2018 г. са стартирани 55 процедури за възлагане на обществени поръчки, свързани с текущата дейност, и са подписани 69 договора за възлагане на обществени поръчки, свързани с текущата дейност, стартирана е една процедура за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ и са подписани две.

([3]) Решение на Съда на ЕС от 8 май 2019 г., *Европейско съвместно предприятие за ITER и развитието на термоядрената енергия срещу Yosu Galocha*, C-243/18 P ECLI:EU:C:2019:378.